

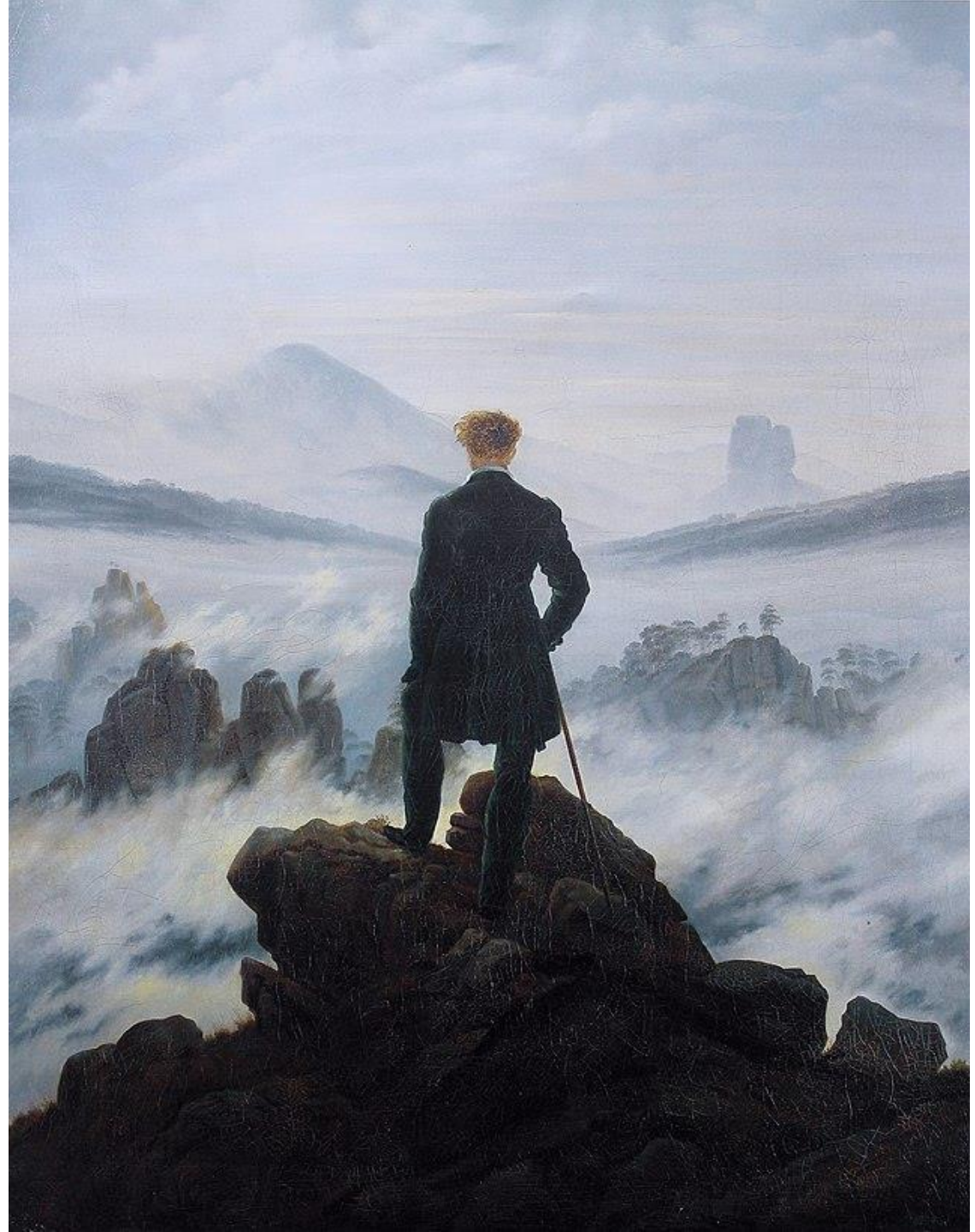
Environmentální problematika a umění

land art, akční umění, institucionální kritika... (60.-80. léta)
ekologické umění (eco art), environmentální umění (90. léta)
udržitelné umění (00. léta)
umění v antropocénu, klimatické umění... (10. léta)

Giotto di Bondone

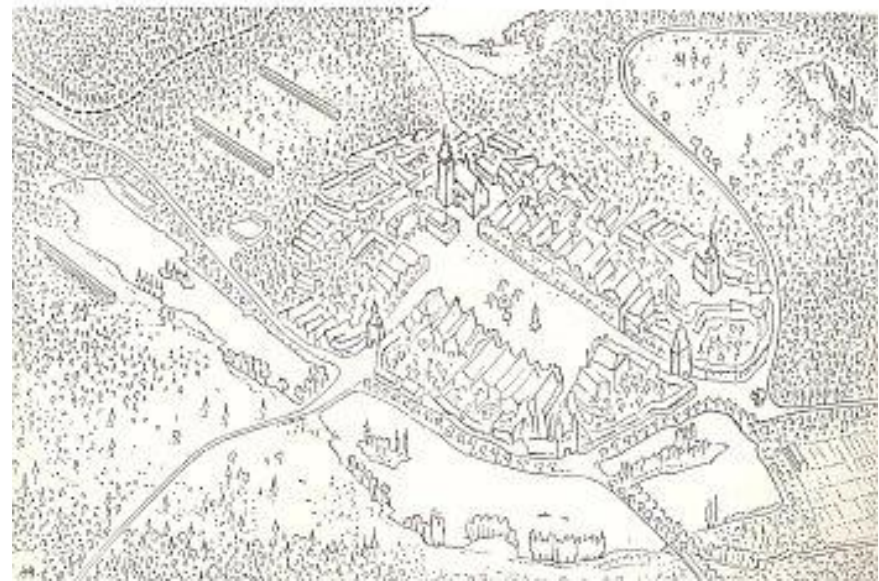
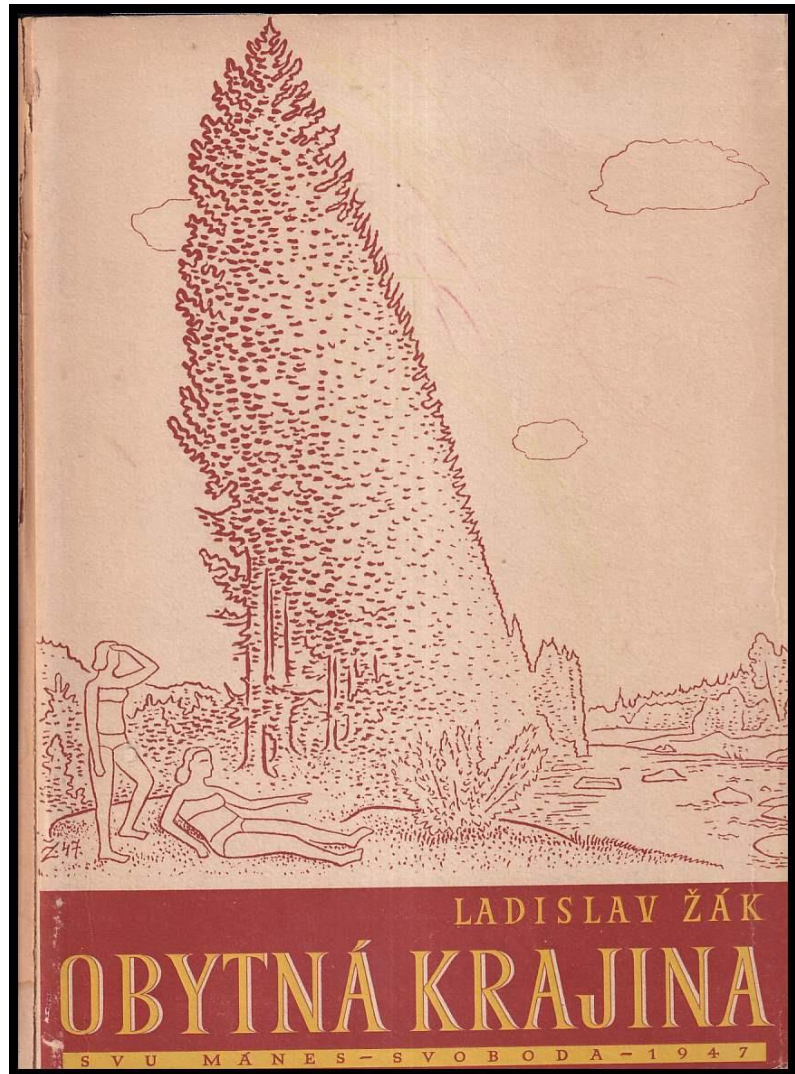
Caspar David Friedrich

Josef Váchal, Šumava umírající a romantická

Ladislav Žák

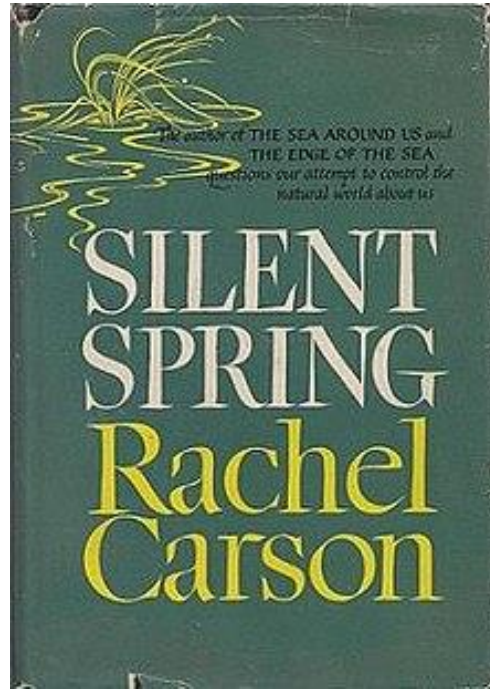
Vlny environmentalismu v umění:

1) 60/70. léta

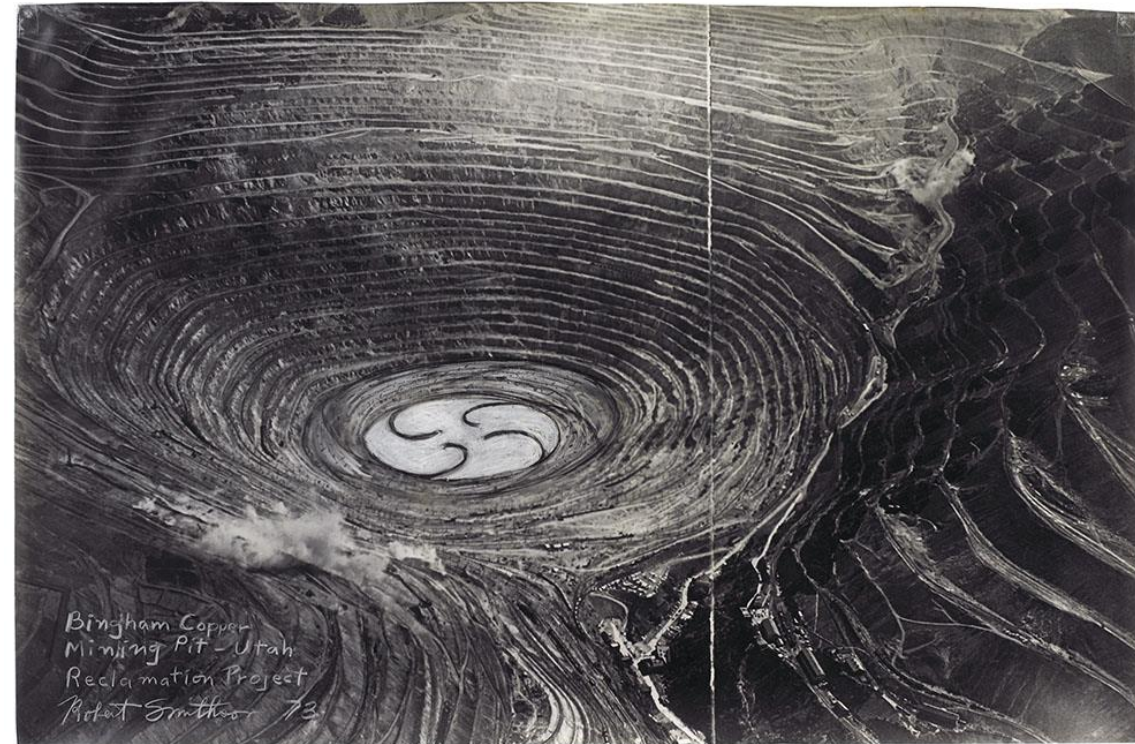
2) 80./90. léta

3) po roce 2010

60-80. léta

Rekultivace:
Robert Smithson

Herbert Bayer,
Mill Creek Canyon, 1982

Alan Sonfist

Agnes Denes

Institucionální kritika: Hans Haacke

Sociální plastika:
Joseph Beuys

Ekofeminismus:
Mary Beth Edelson
Ana Mendieta

Hlubinná ekologie:
Chris Drury
Alfio Bonanno

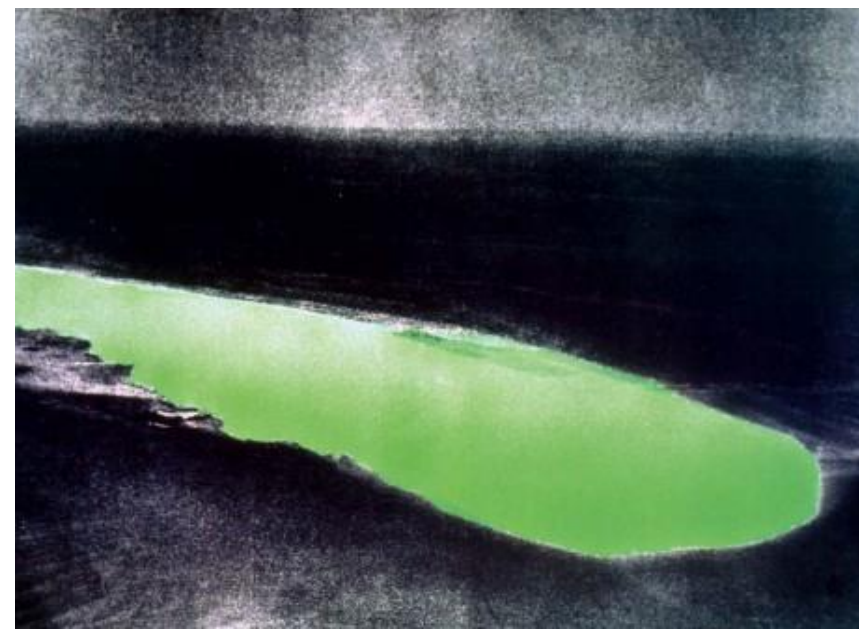
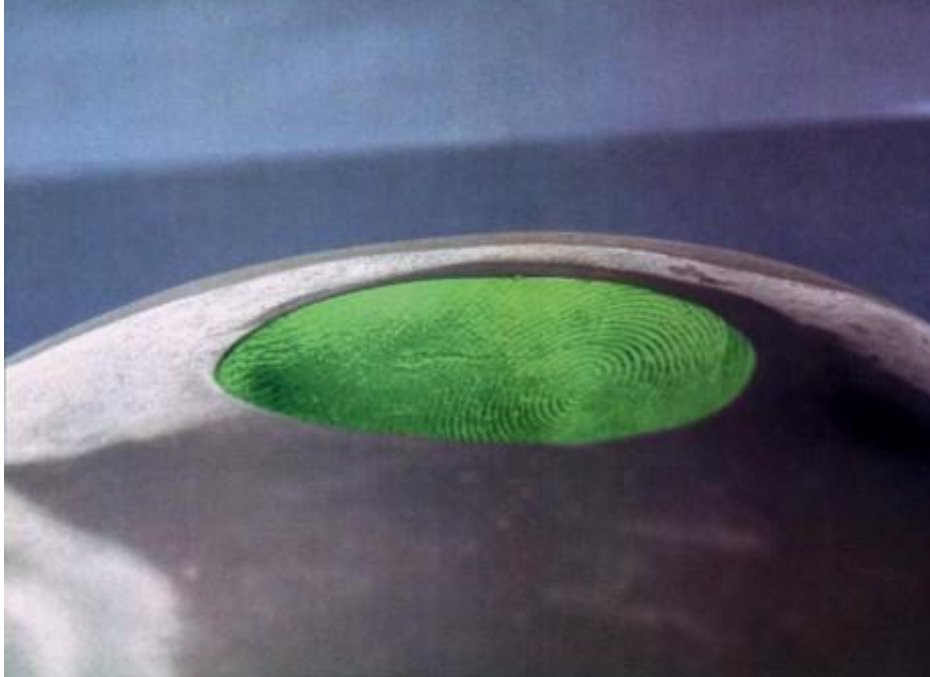

herman de vries

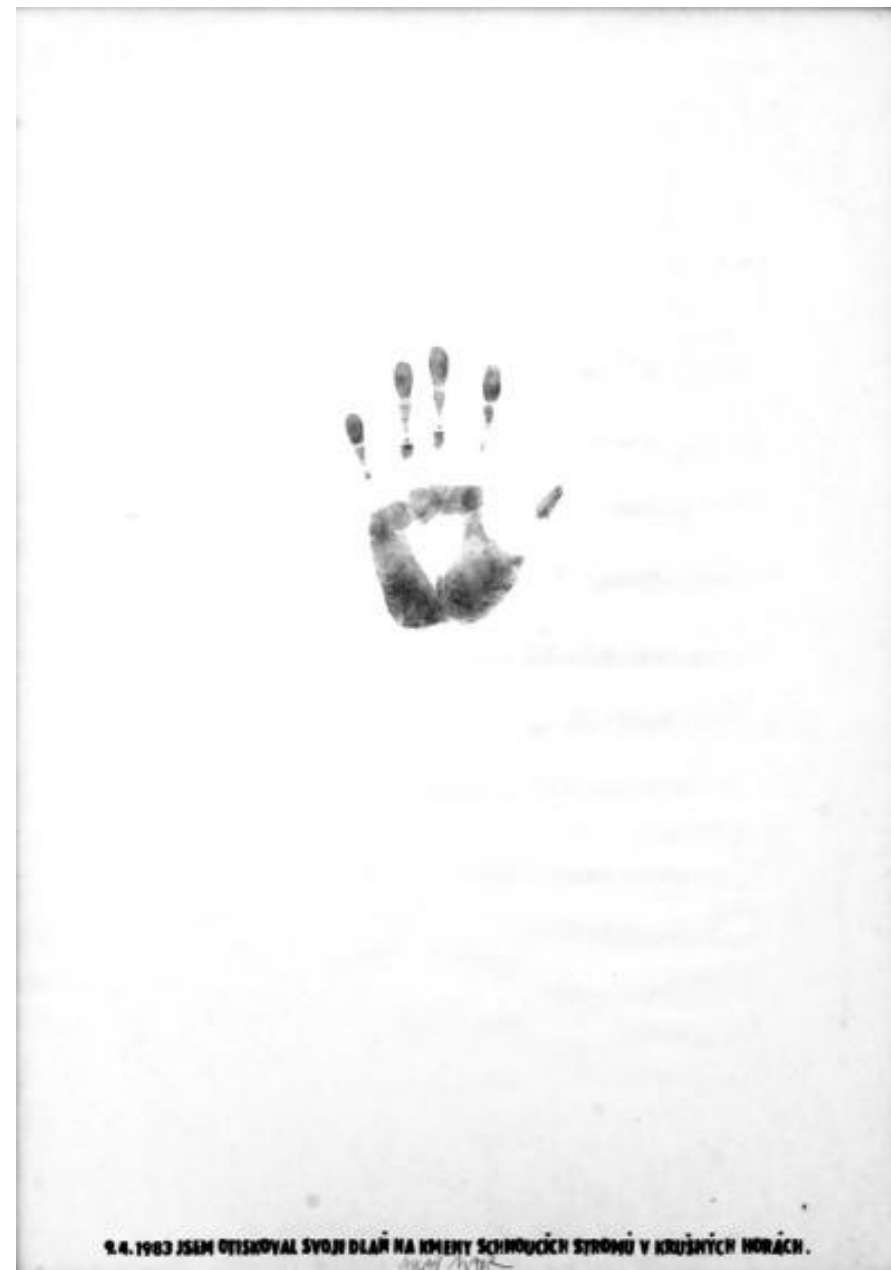
Mostecko: Josef Sudek, Bohdan Kopecký

Utopismus:
Václav Cigler

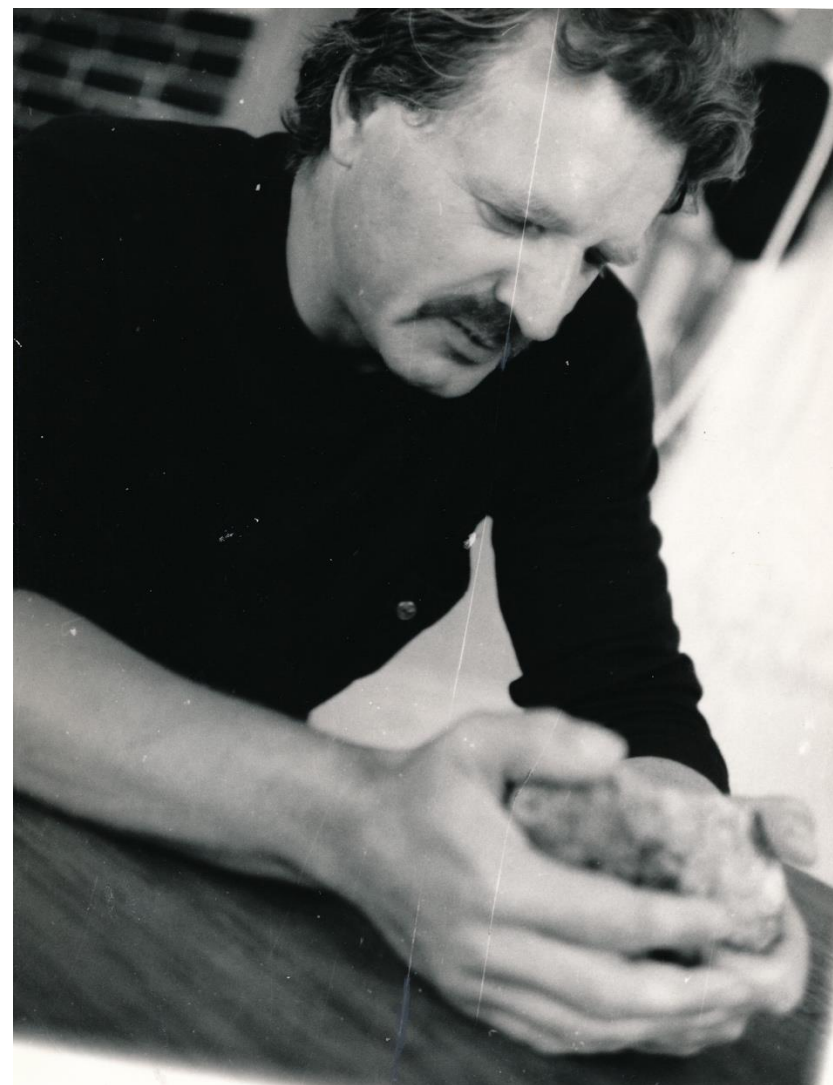
Symbolický aktivismus: Jan Steklík, Miloslav Sonny Halas, Milan Maur

Vztah k přírodě, univerzu...:

Milan Knížák

Vladimír Havlík

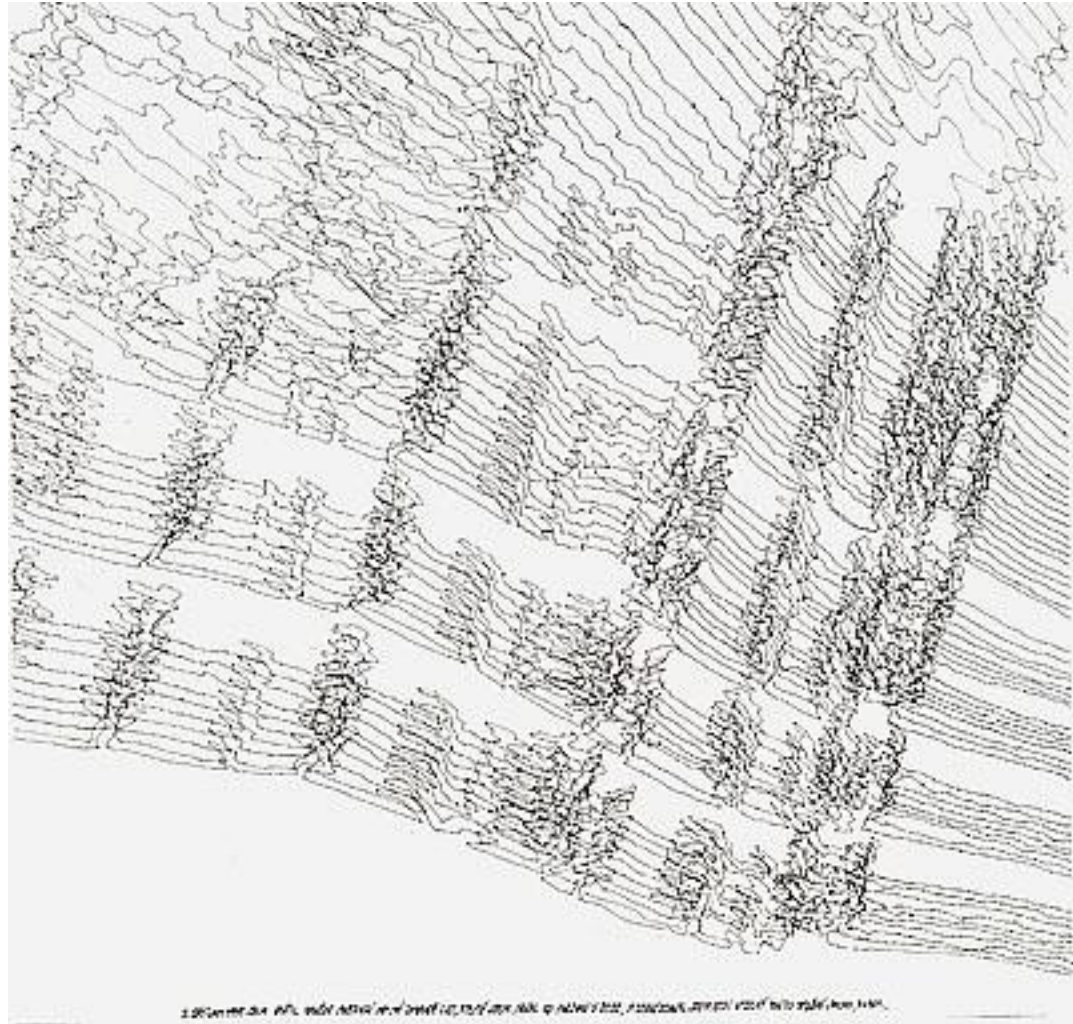

Miloš Šejn

Olga Karlíková

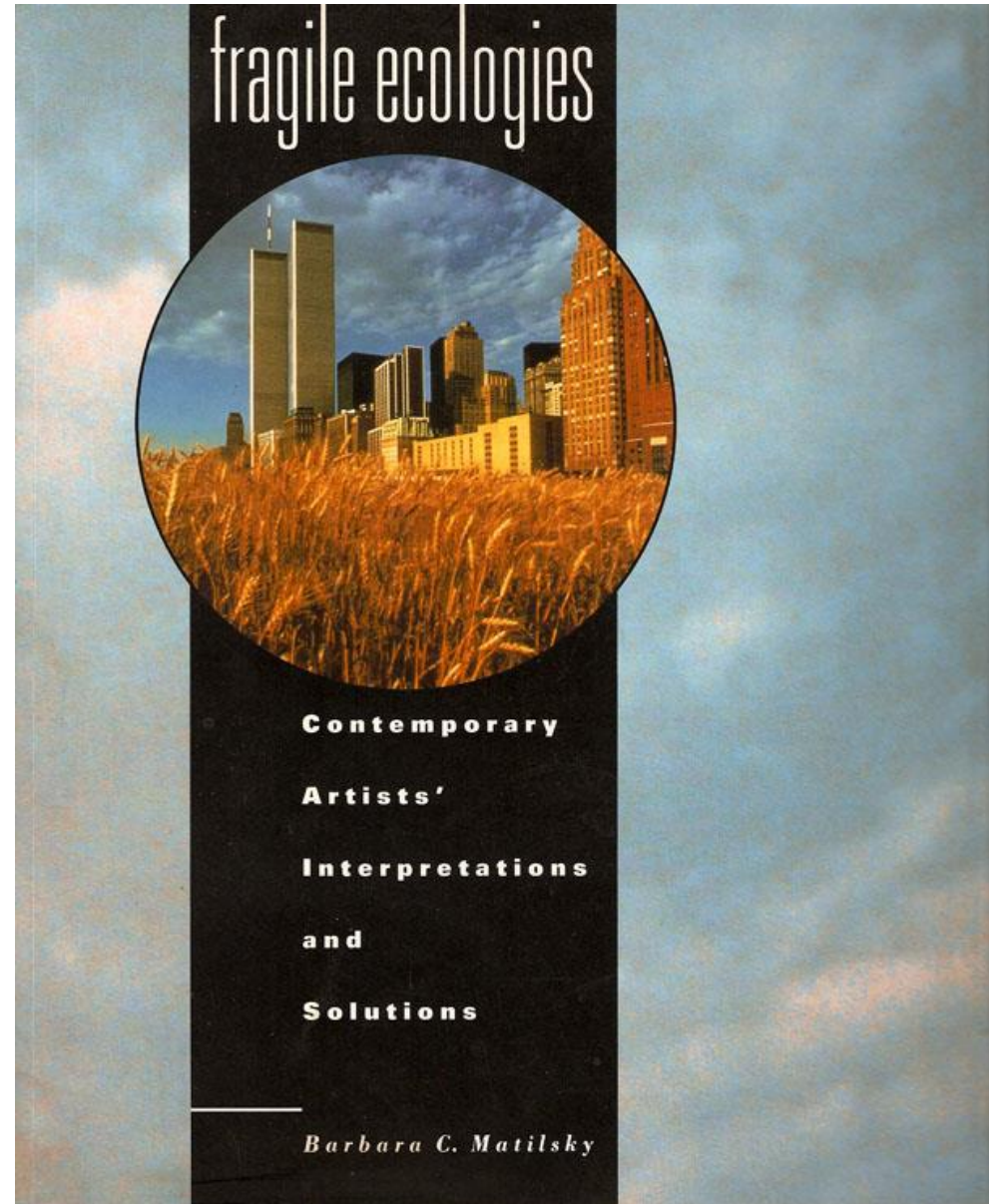

Milan Maur

90.-00. léta

Eco art: výstavy, síťování, weby...

Spolupráce s vědci: Mel Chin, *Revival Field*, od 1990

Komunitní projekt: Aviva Rahmani,
Ghost Nets, 1990

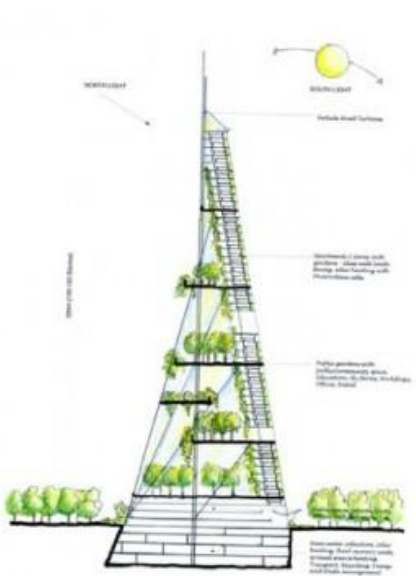

The *Ghost Nets* project began in 1990 and formally ended in 2000. It has continued as a research model for Aviva Rahmani's original restoration research: trigger point theory as aesthetic activism.

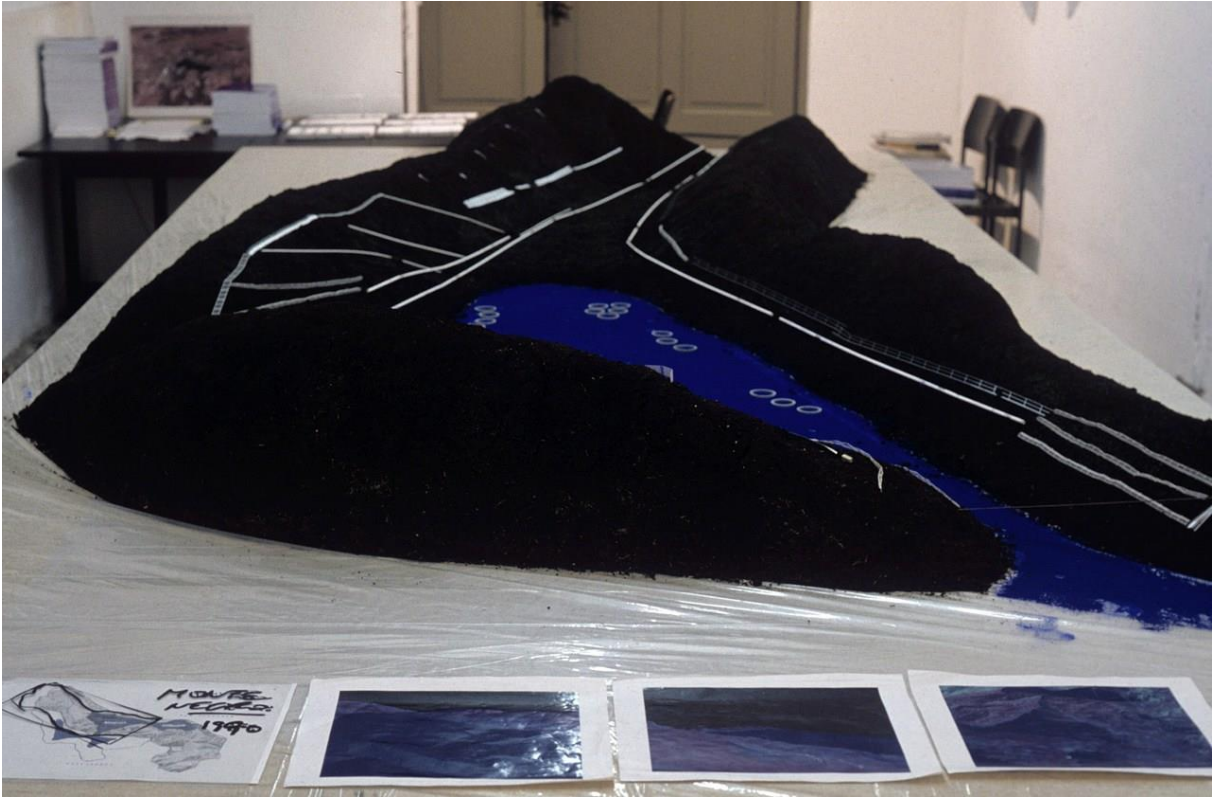

Ghost Nets site during excavation to Daylight Estuary 1997; stage three of site restoration. Aerial shots by Ben Magro, 1997

Adaptační plány: Helen Mayer a Newton Harrisonovi

Zelená modernizace: Peter Fend, Superflex

Marjetica Potrč

Power from Nature, 2005

Balcony with Wind Turbine, 2004

Kritika greenwashingu:
Tue Greenfort
Diffuse Enträge, 2007

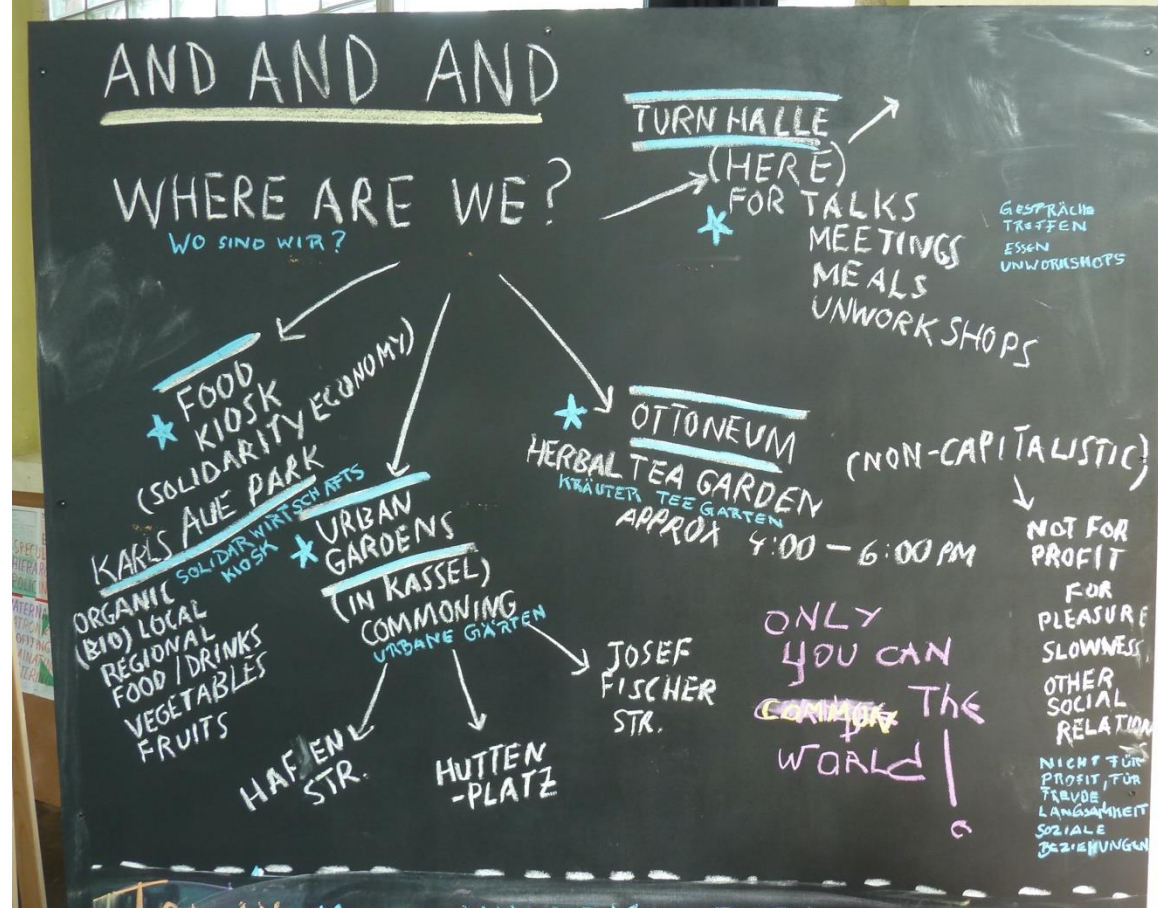
Kritika korporací: Yes Man

Minerva Cuevas

Égalité, od 1998

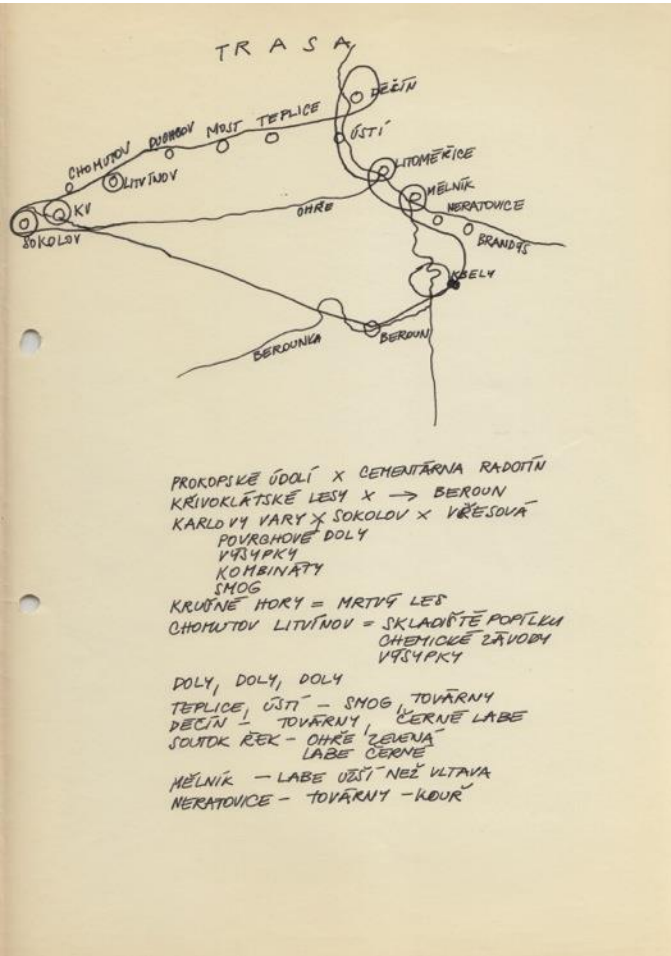

Kritika kapitalismu:
AND AND AND, Documenta 13, 2012

Aktivismus u nás:

Vltava-Labe, 1991, Čechy

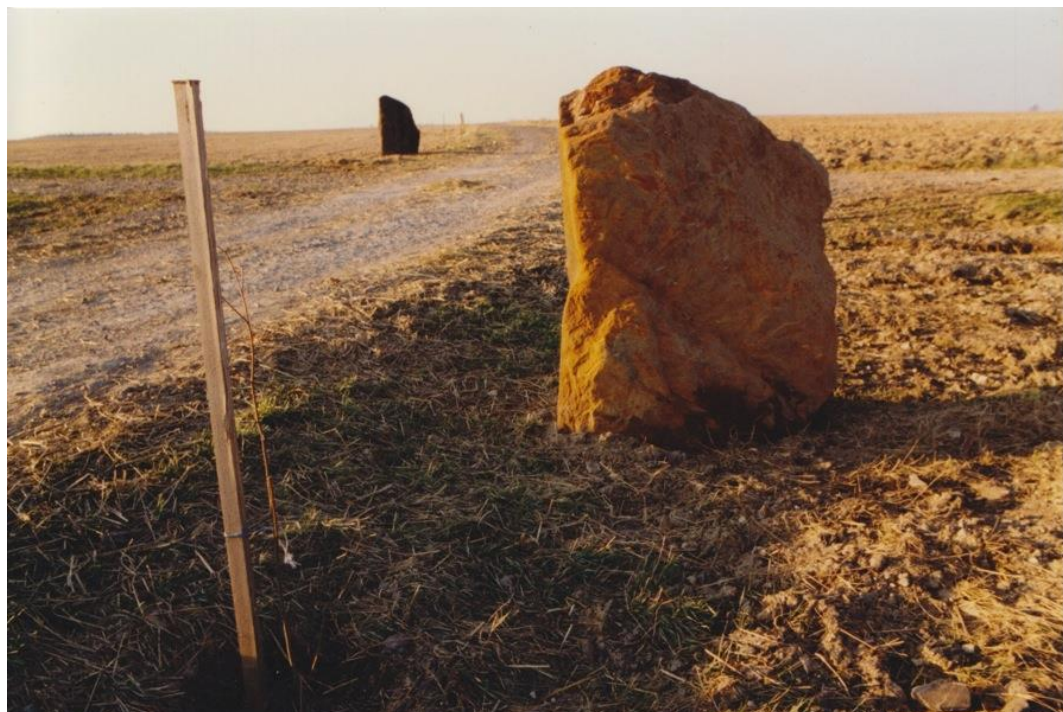
Helen Mayer a Newton Harrisonovi, ateliér Miloše Šejna

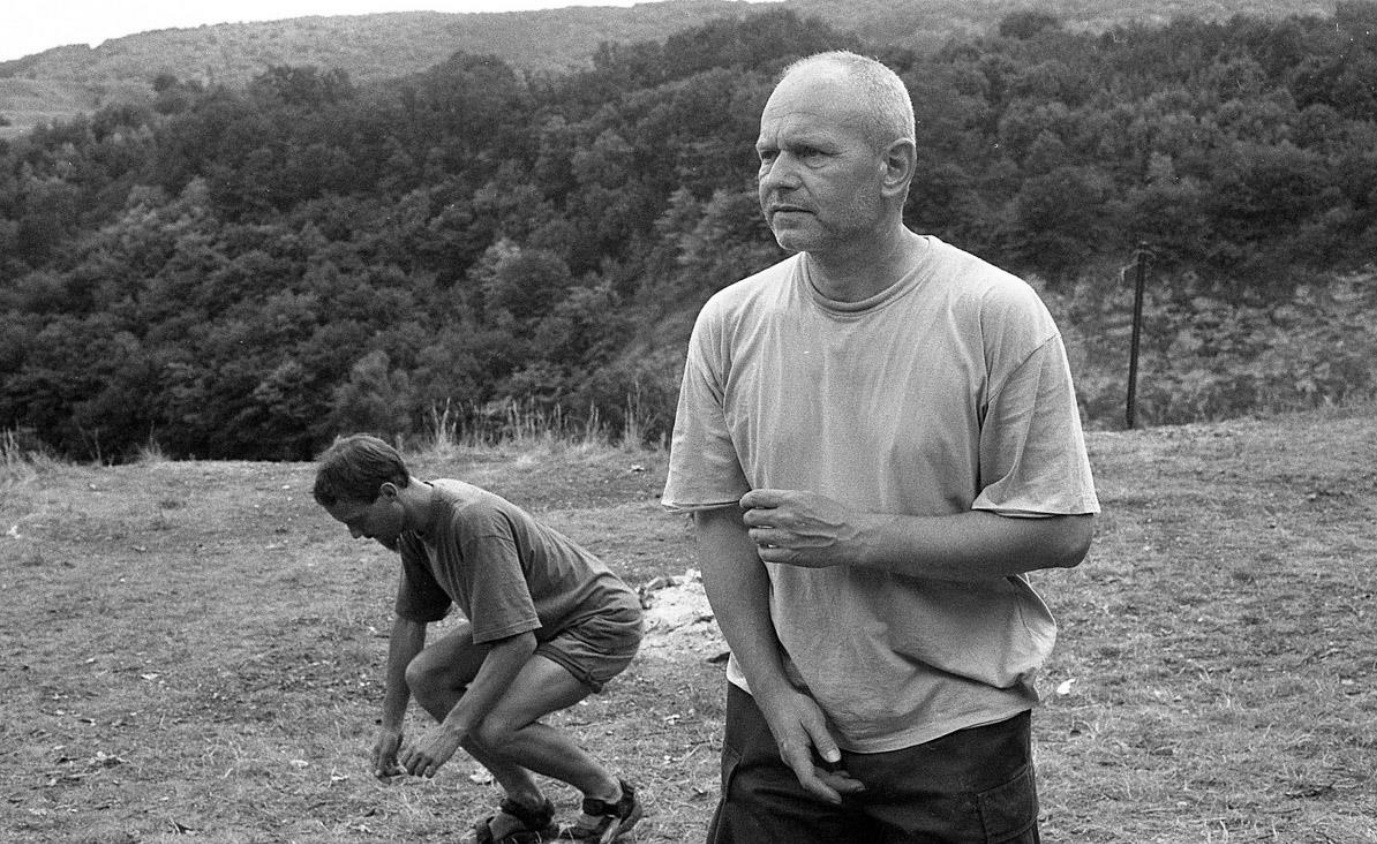
Hora - sopka
1996-1997, Lukáš Gavlovský

On, ona a krajina, 1996-1997,

Jinákrajina (Jan Ambrůz, Pavla Kačírková)

Edukace:
Miloš Šejn, Bohemiae Rosa

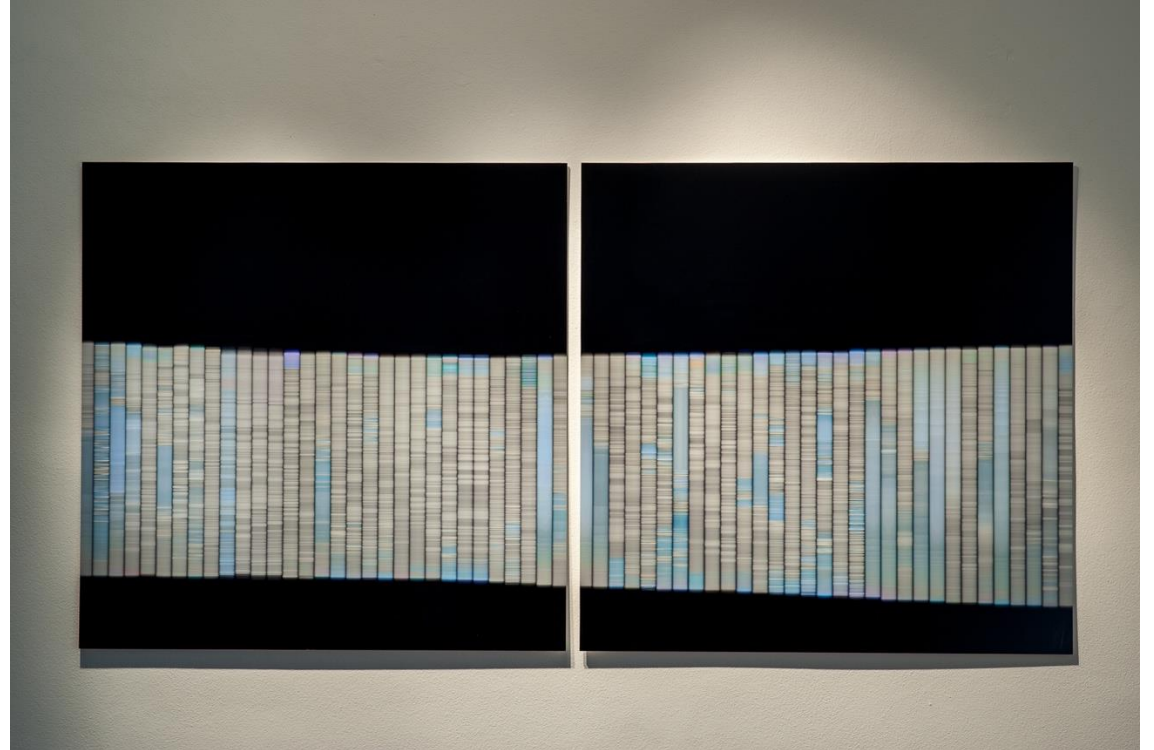
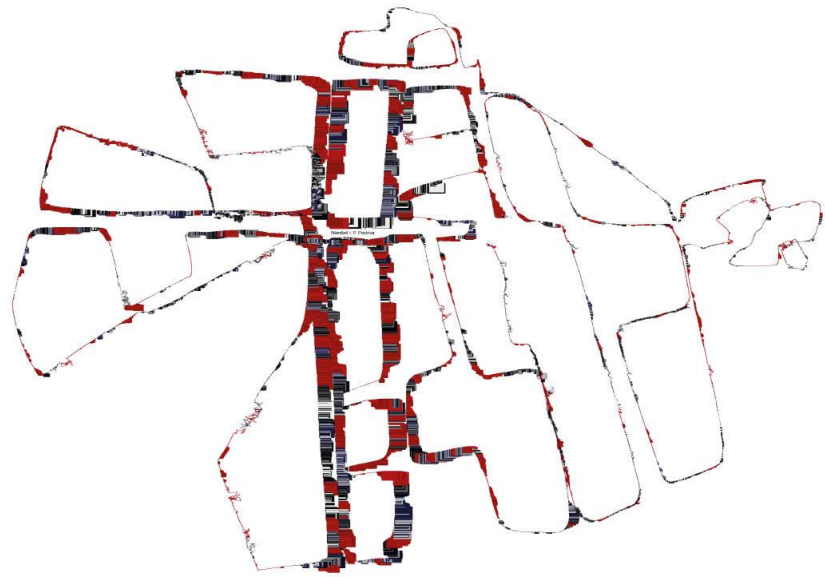
Zelený kyberutopismus:
Federico Díaz, E-area

Kritika konzumu, globalizace: Adam Vačkář

Mediální ekologie: Michal Kindernay

The IUCN Red List of Threatened Species
Critically Endangered 2011/2015

www.iucnredlist.org

Environmentální problémy: Jana Doležalová

Hlavní témata po roce 2010:

Kritika antropocentrismu – posthumanismus, spekulativní filosofie, nový materialismus, ontologická antropologie...

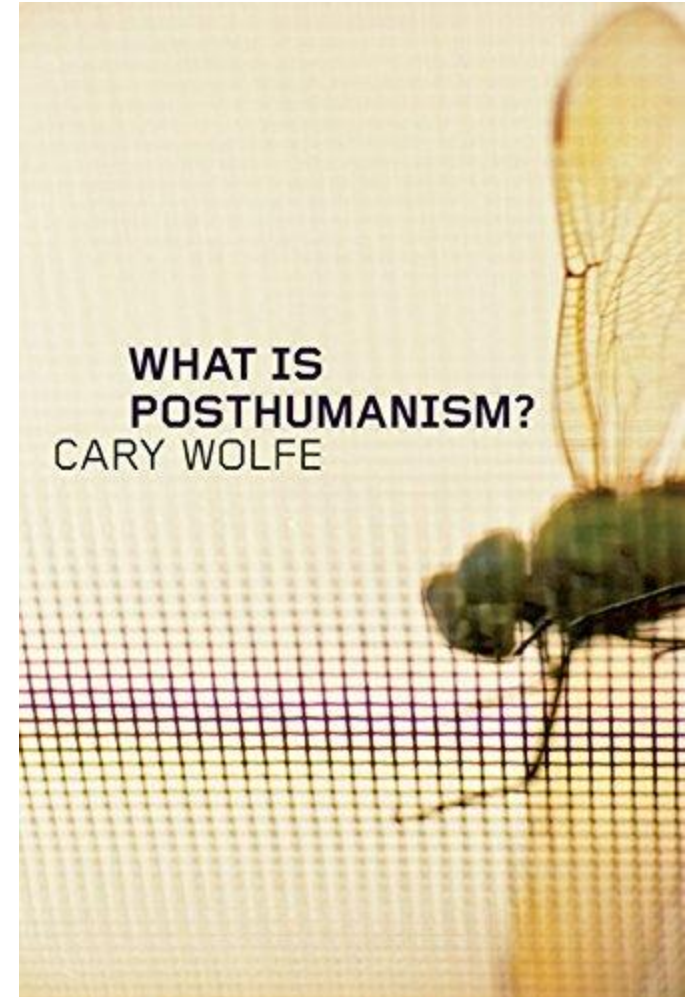
Klimatická změna – antropocén, politická ekologie, institucionální kritika a praxe....

Kritika antropocentrismu

Kritický posthumanismus

Cary Wolfe (2010)

- kritické znovupromýšlení hodnot humanismu jako je tolerance, rovnost, spravedlnost
- zahrnují i nehumánní pohledy
- odhalováním traumat humanismu se můžeme dostávat k alternativní budoucnosti
- narušování zažitých hranic a hierarchií, hledání produktivního vyváženého soužití lidí, nelidského života a strojů

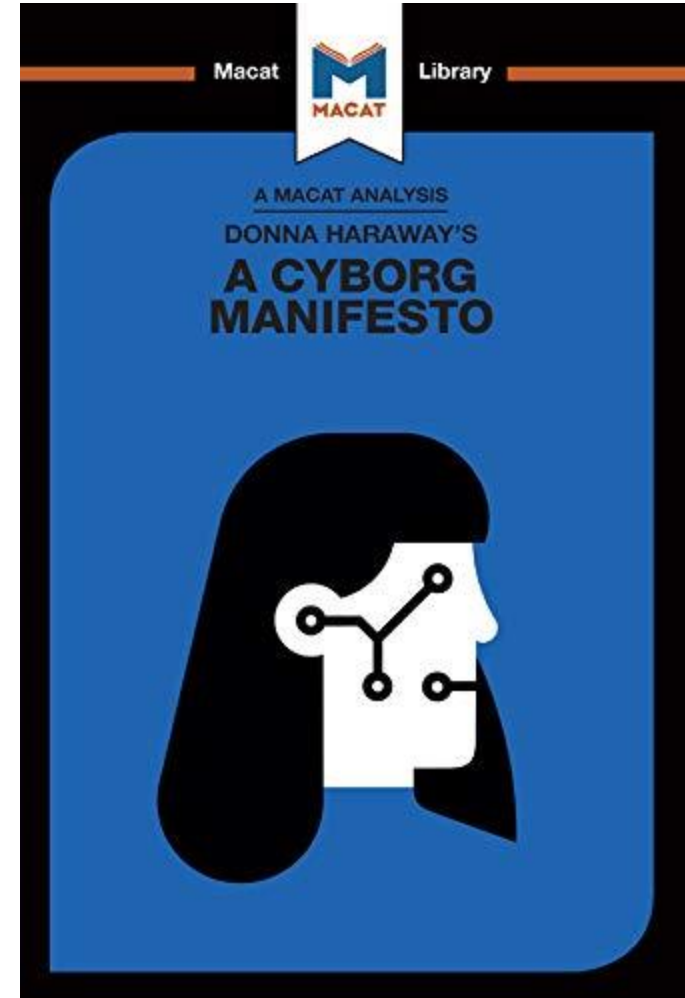
Donna Harraway

Manifest kyborgů (1985)

-kyborg jako intelektuální a politická výzva

-narušování hranic mezi člověkem a zvířetem, těmito a stroji, hmotným a nehmotným...

-„můj kyborgovský mýtus je o překračování hranic, silných spojeních a nebezpečných možnostech, které pokrokoví lidé mohou zkoumat jako jednu z potřebných politických prací“

When Species Meet (2008)

- vztah autorky a fenky Cayenne
- rovnoprávnost, reciprocita
- brání tomu pocit, že lidstvo není součástí mezidruhových závislostí
- ale i jinakost – zvířata, ne chlupaté děti
- ne nutně symetrie, ale odpovědnost a soucit, práva zvířat

Chthulucene

- destrukce, nutnost spolupracovat s biotickými i abiotickými druhy
- věnovat se péči o jejich shromáždění a vytvářet příbuzenství a přátelství na jiném než genealogickém základě
- lidé jako ekosystém, „být jedním znamená vždy stát se mnohými.“

Bruno Latour

teorie sítě akterů (ANT, flat ontology)

-pole vztahů zahrnující nelidské činitele

-rovnost

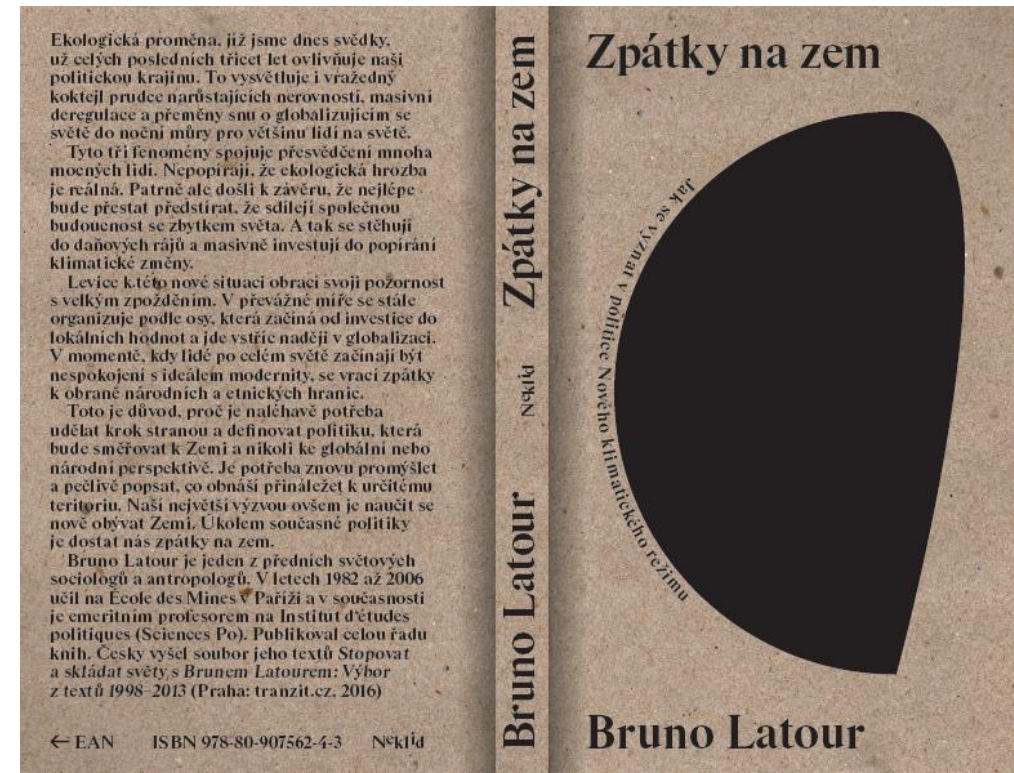
Zpátky na zem, 2017

-odmítnutí směřování modernity (její koncepce přírody) ale i návrat

-“ohnout“ vývoj jinam

-Kritická zóna – objevování ostatních „pozemšťanů“, vztahů mezi nimi

-ustavení nového sociálního a pozemského uspořádání

Rosi Braidotti

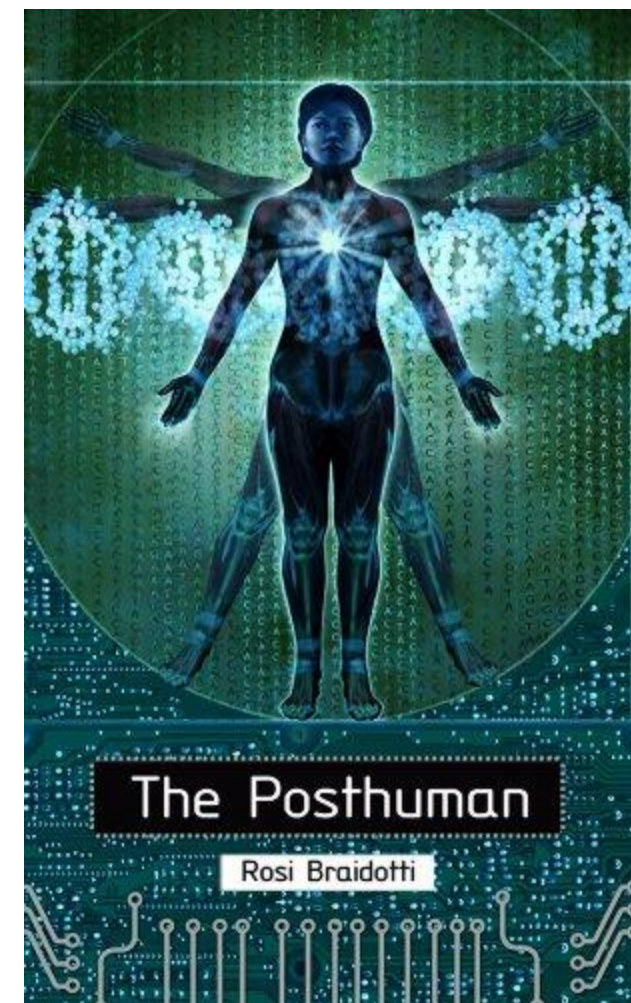
The Posthuman, 2013

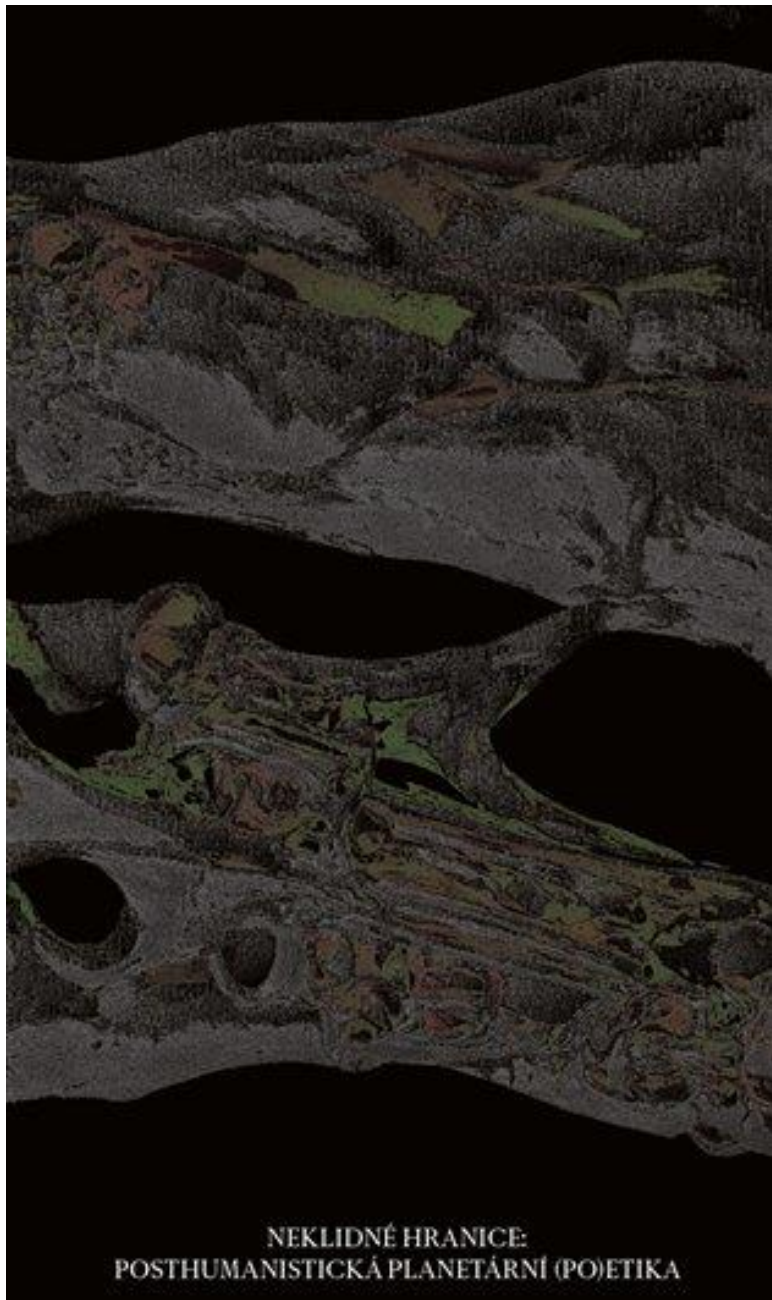
-postrantropocentrický obrat – „stávání se zvířetem, stávání se Zemí, stávání se strojem“

-zbavování se pohledu, který redukuje živé na užitečné a neužitečné či z něho činí projekční plochu lidských norem

-uznání mezidruhového cíle zachování planety jako jediného známého obyvatelného prostředí pro všechny známé iterace zoe

-Stávání se strojem - hravý a vzájemně prospěšný vztah, který nespojuje konzumenta s produktem, ale dva odlišné nehierarchicky uspořádané druhy experimentálně sledující společnou etiku.

Jiří Sirůček, Nelidský obrat v (českém) umění..., A+A, květen 2023.

<https://www.artantiques.cz/nelidsky-obrat-v-ceskem-umeni-aneb-proc-galerie-plni-vetve-a-slama>

Pierre Hughye, Zoodram 4, 2011

After Alife Ahead, 2017

Untitled (Human Mask), 2014
Camata, 2024

François-Joseph Lapointe, 1000 potřesení rukou, 2016

Many scientists were skeptical that a bird could grasp abstract concepts.
Humans like to think they're unique.

Allora and Calzadilla, The Great Silence, 2014

The Trail, 2014

Maja Smrekar,
Hybrid Family, 2016
!Brute Force, 2019

Jeremy Shaw, I Can See Forever, 2018

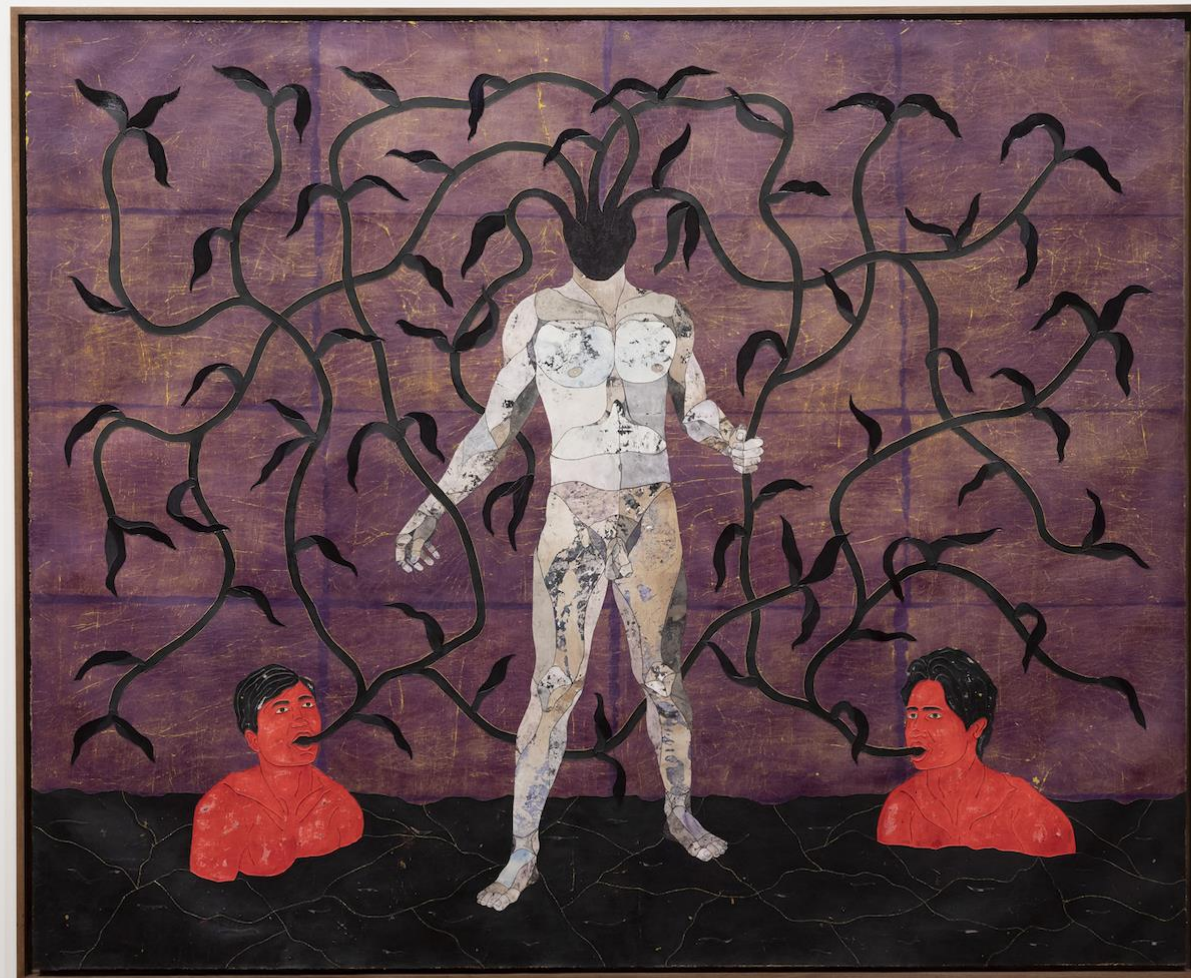

Eglė Budvytytė

Zheng Bo

Felipe Baeza

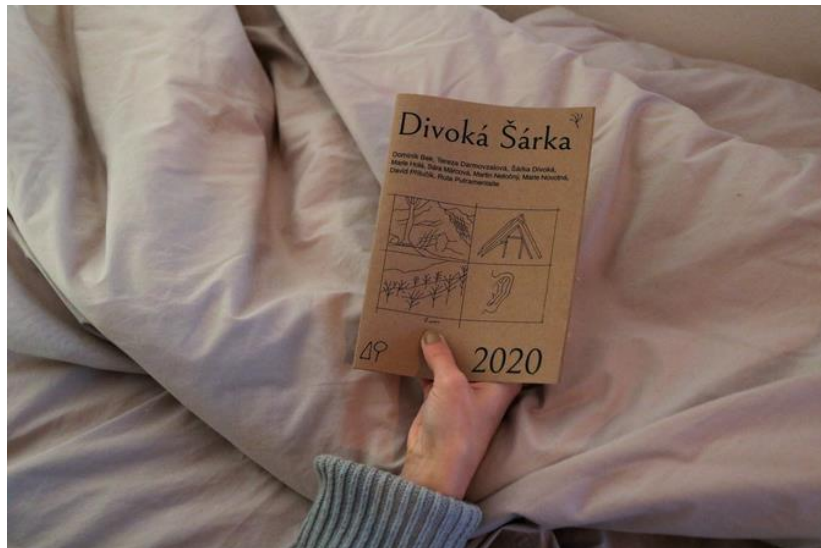
Pavel Sterec, Tereza Stöckelová, Družstva života ,2016

Vilém Novák
Letiště 2014

David Přílučík

Divoká Šárka 2019-21

Aneta Langrová, Elementární tendence soudržnictví a vazeb, 2021

Aneta Langrová, Jana Chmelařová, Chimerx, 2023

Only Transitions and Translations
Meet Factory, 2023

Seno, sláma, skládka
Galerie Václava Špály, 2023

Lucie Králíková

Agronats* Collective

Pedagogika pro rozšířené mezidruhové naslouchání

Spekulativní obrat ve filosofii, asi po roce 2010

-spekulativní realismus, objektivě orientovaná ontologie, nový materialismus...

-kritika korelacionismu, důrazu pouze o epistemologii,

-ontologické spekulace

Graham Harman

-objektivě orientovaná ontologie

-materiální i konceptuální objekty

-zdůraznění celistvosti, nelze je vysvětlovat jen složkami nebo vztahy

-nejen člověk má vlastní nitro a je schopen uchopovat svět

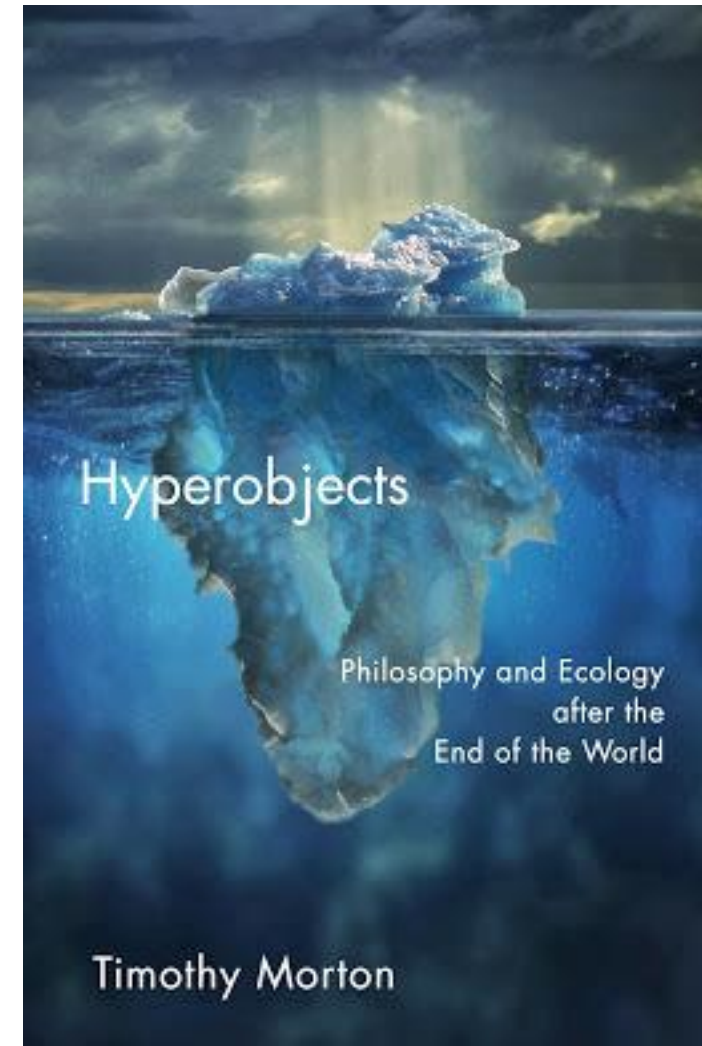
Timothy Morton

-důraz na afektivní sféru komunikace

-hyperobjekty- unikají našemu vnímání, chápání (ropa, klimatická změna)

-odmítání antropocentrismu - "ekologie bez přírody"

-solidarita symbiotická realita

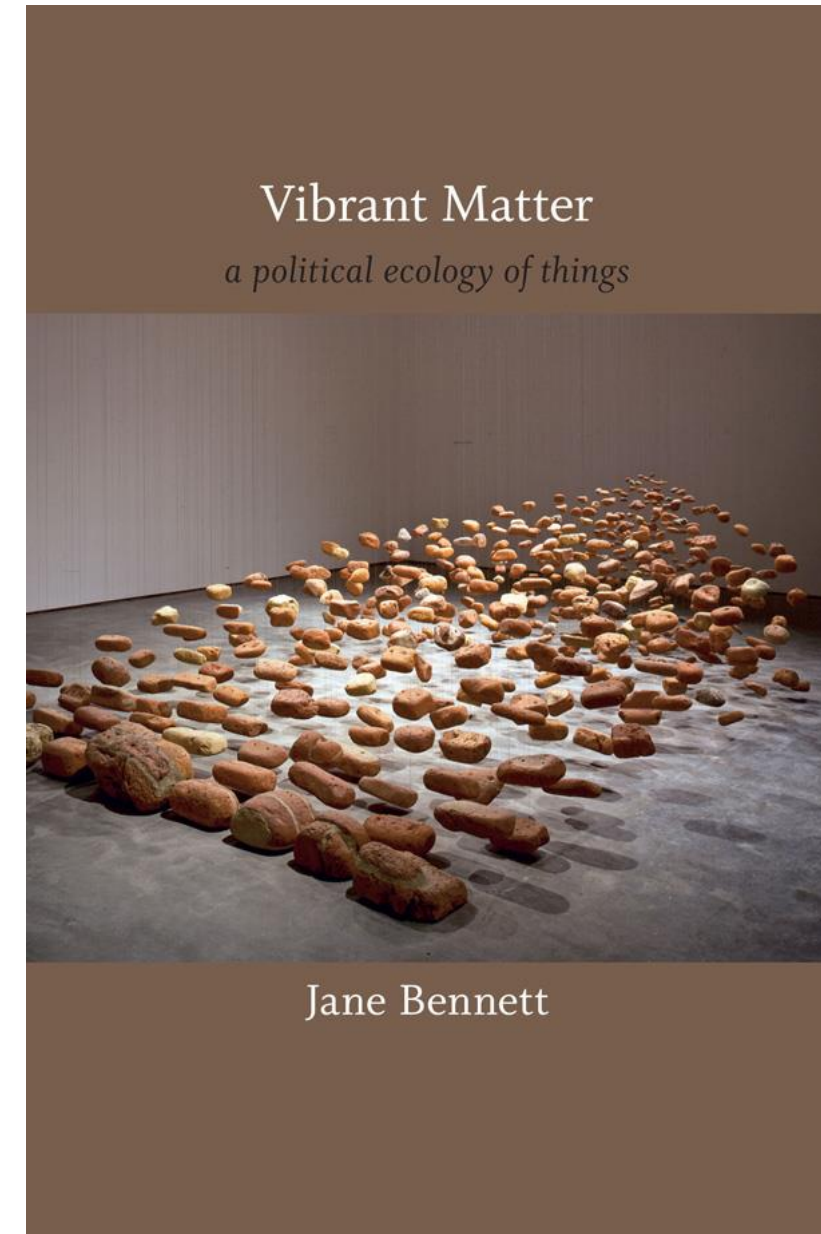
Jane Bennett

-nový materialismus

-“síla věcí” – vitální materialista

-kolem nás, ale i v nás, jsme „heterogenní směsí živoucí, nebezpečně živoucí hmoty“

-lze tušit, nutno připustit omezený dosah lidské konceptualizace věcí

OBJEKT

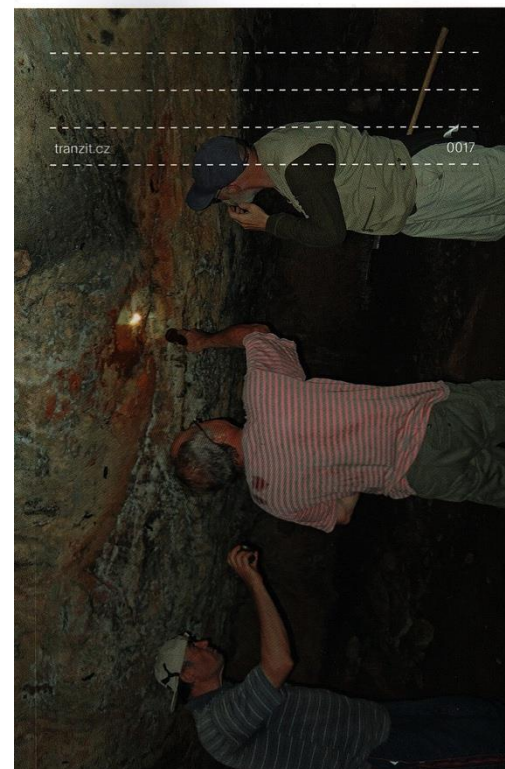
ISBN 978-80-260-8639-0

VÁCLAV
JANOŠČÍK (ed.)

TIMOTHY MORTON
STEVEN SHAVIRO
GRAHAM HARMAN
LEVI BRYANT
NICK SRNICEK
SEAN CUBITT
JUSSEI PARKKKA
LEVI MANOVICH
KATEŘINA ČEPAKOVÁ
CONSTANT DULLAART
DITA MALEČKOVÁ
JIŘÍ MAHA

Stopovat a skládat světy s Brunem Latourem
Výbor z textů 1998—2013

Bruno Latour

Me
2000

Michael Blazy, Bouquet Final, 2019

Eva Fabregas

Against Nature, 2016: Ondřej Filípek, Tatiana Nikulina
Anna Ročňová

Klimatická změna

1992- Rio de Janeiro – Rámcová úmluva OSN o změně klimatu

1997 – Kjótský protokol

2007 – 4. zpráva Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC)

2009 – Kodaňský summit

2013 – 5. zpráva IPCC

2015 – Pařížská dohoda

2018- Zvláštní zpráva IPCC ke globálnímu oteplení o 1,5 °C

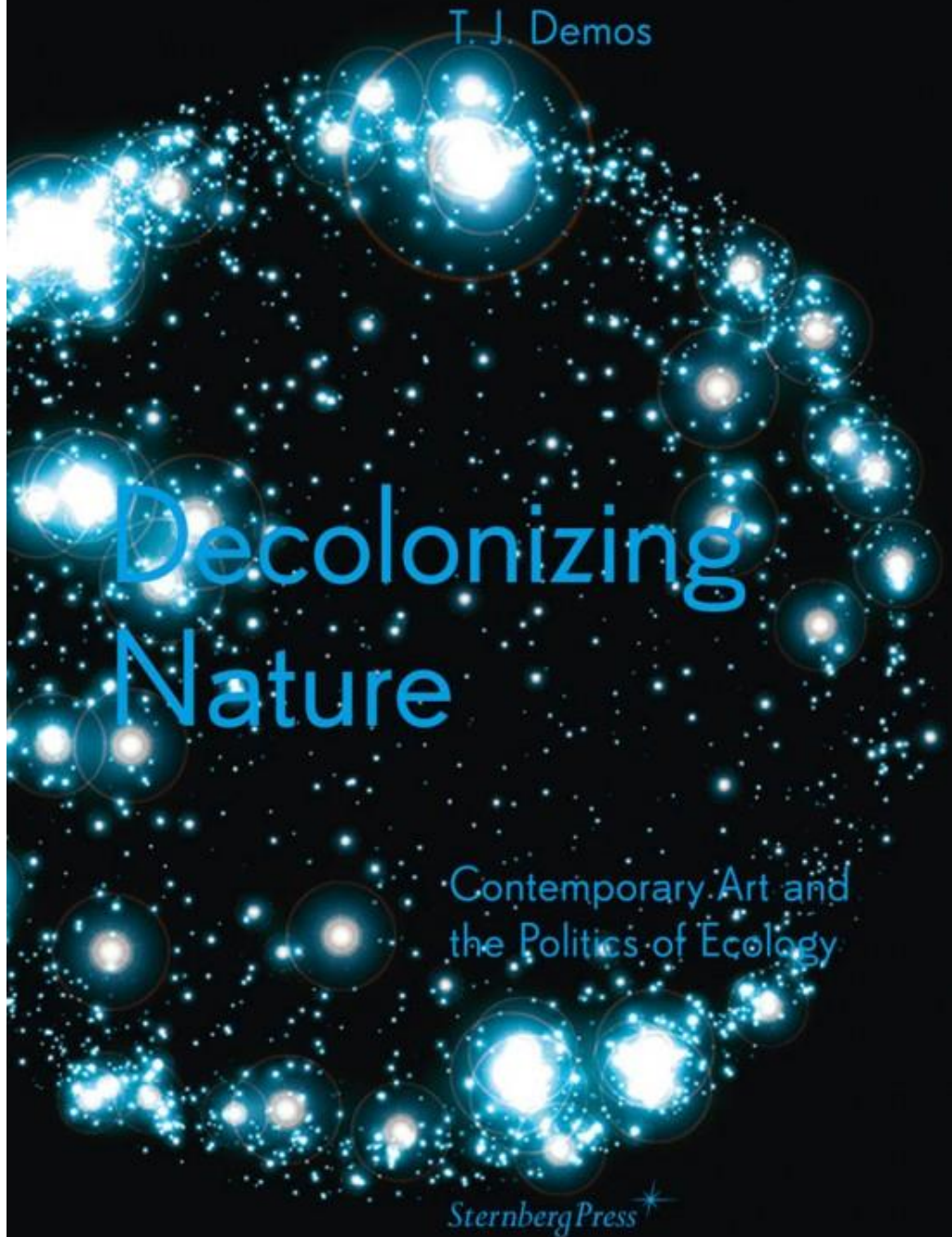
model kritické umělecké instituce, která sama zaujímá radikální pozici a stává se agentem změny kulturní politiky

**Art and
Contemporary
Critical Practice**

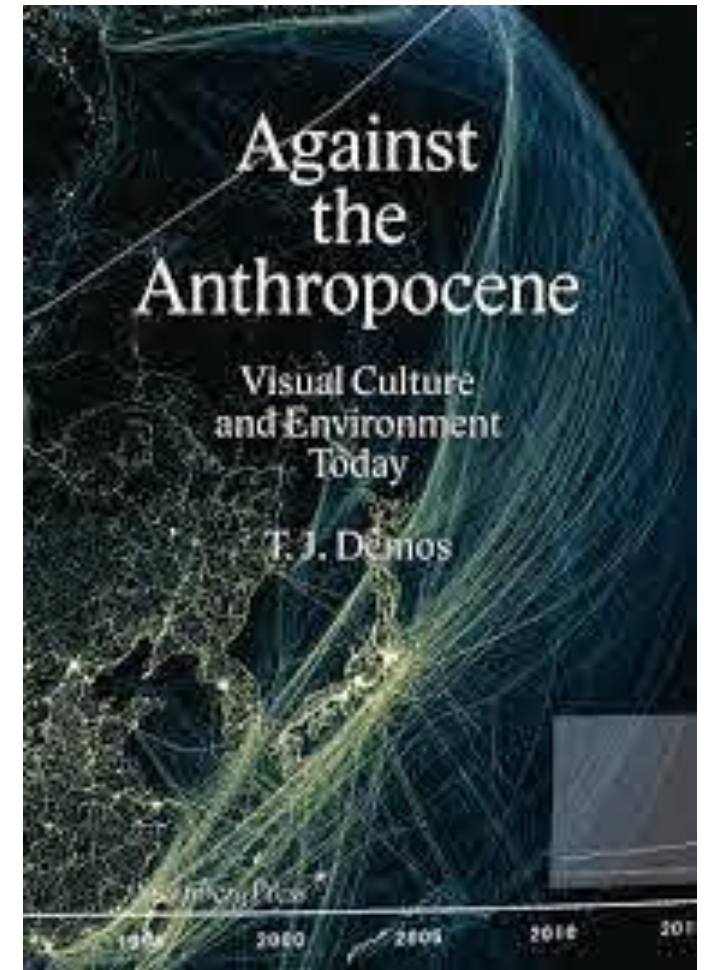
Reinventing
Institutional
Critique

Gerald Raunig and
Gene Ray (eds)

may fly

levicové, postkoloniální diskurzy

Feminismus, ekofeminismus

spojování vykořisťování přírody s útlakem žen a dalších marginalizovaných

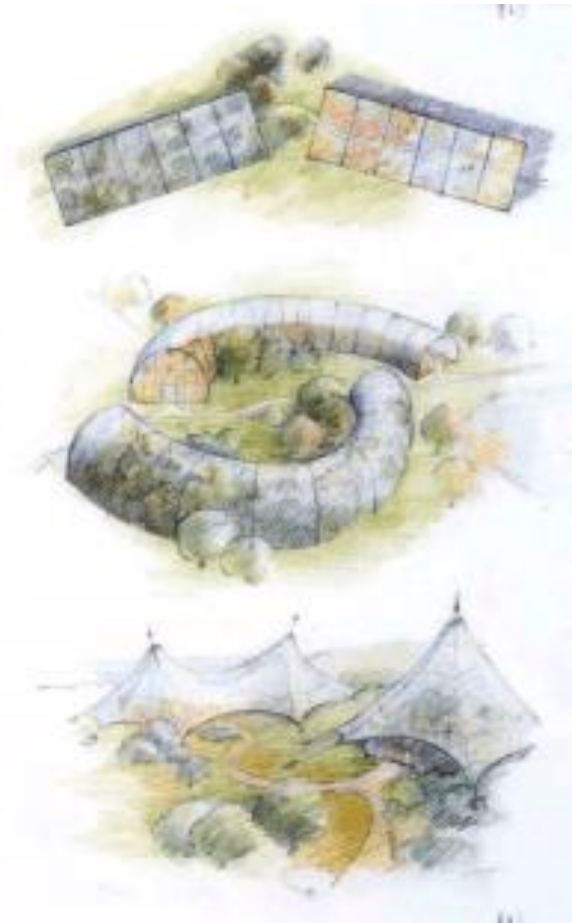
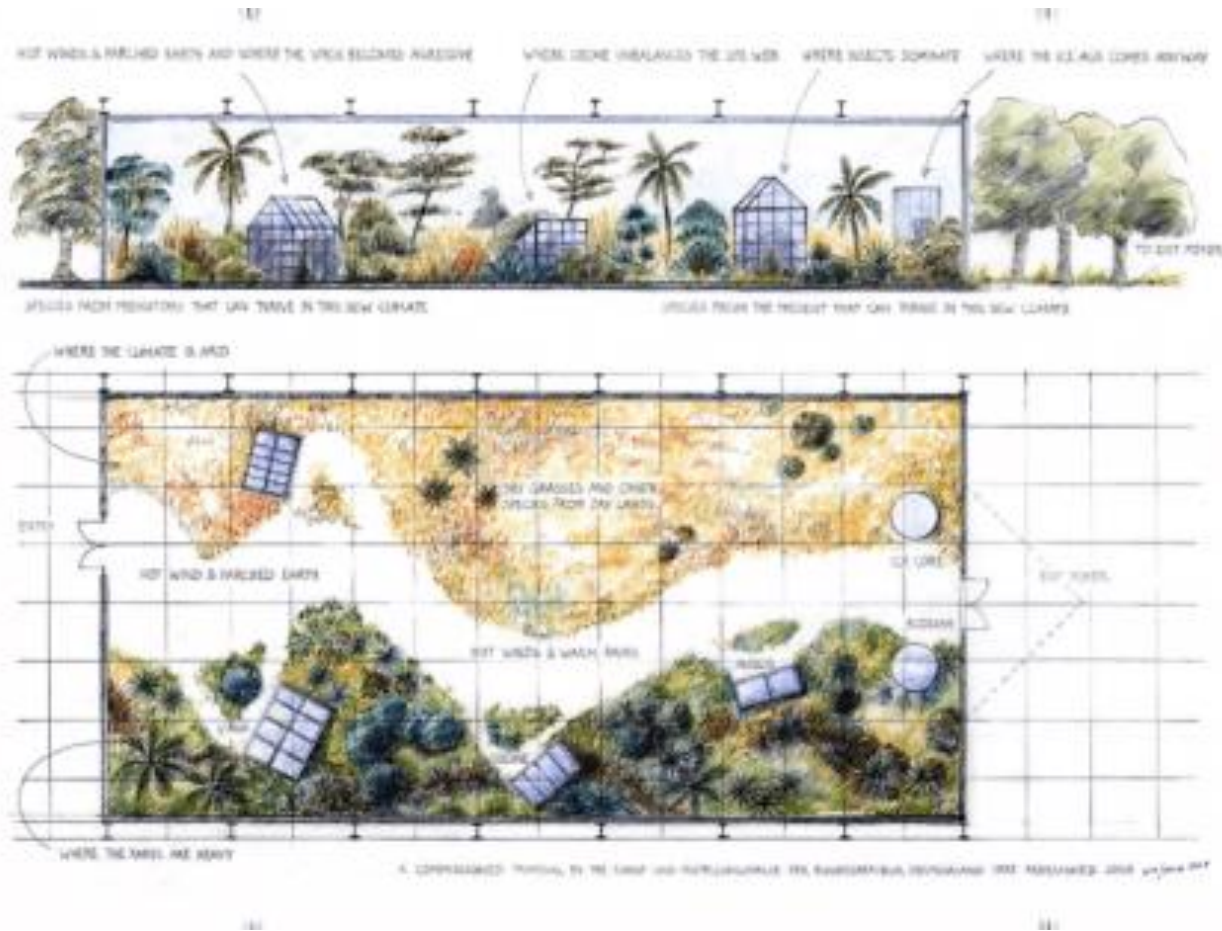
Péče, empatie – hodnoty „privátní“ sféry

(RE-)CYCLES OF PARADISE

An Exhibition
at the Intersection of
Art, Gender,
and Climate Change

Curated and produced by
ARTPORT_making waves

Mitigace: Helen Mayer a Newton Harrison
 The Garden of Hot Winds and Warm Rains, 1995

Greenhouse Britain, 2007-9
The Force Majeure, od 2010

Zviditelnění, iniciativa zdola:
Amy Balkin, *Public Smog*

As a citizen of _____, "The Nation," I urge you to act now to initiate an extraordinary nomination process to inscribe Earth's Atmosphere on the UNESCO World Heritage List on an emergency basis, consistent with the aims and goals of the World Heritage Convention, and lead a coalition effort to that end,

Recognizing the outstanding universal value of Earth's Atmosphere, and responding to the formidable threats and risks to its integrity from greenhouse gases, including a forecast global temperature rise of 3 to 6 degrees Celsius by 2100,

Finding it in the common interest to protect the Atmosphere for present and future generations, and acknowledging that its preservation is the duty of the international community,

Further recognizing the impacts of climate change on sites of tangible and intangible natural and cultural heritage currently inscribed on the World Heritage List,

The Nation should undertake and faithfully carry out a coalition-led effort for inscription of Earth's Atmosphere on the World Heritage List, consistent with the aims and goals of the World Heritage Convention.

Willing governments should 1) Immediately notify the World Heritage Committee and relevant Advisory Bodies of the decision to present a nomination with the request for processing on an emergency basis, and 2) Register at d13.publicsmog.org/initiate to announce the nomination plan publicly via dOCUMENTA (13), the German cultural initiative (Attn: Carolyn Christov-Bakargiev/ Amy Balkin).

UNTERSCHRIFT / SIGNATURE

DATUM / DATE

Postkoloniální obsahy: John Akomfrah, Vertigo Sea, 2015, Purple 2017

Institucionální kritika a transformace praxe:

Anthony Gormley, „Art´s Lost Subject“, *Guardian*, 13. 2. 2010

„Jak mohu ospravedlnit práci a život mého ateliéru s vytápěným prostorem o rozloze 10 000 čtverečních stop a svými 17 asistenty?“

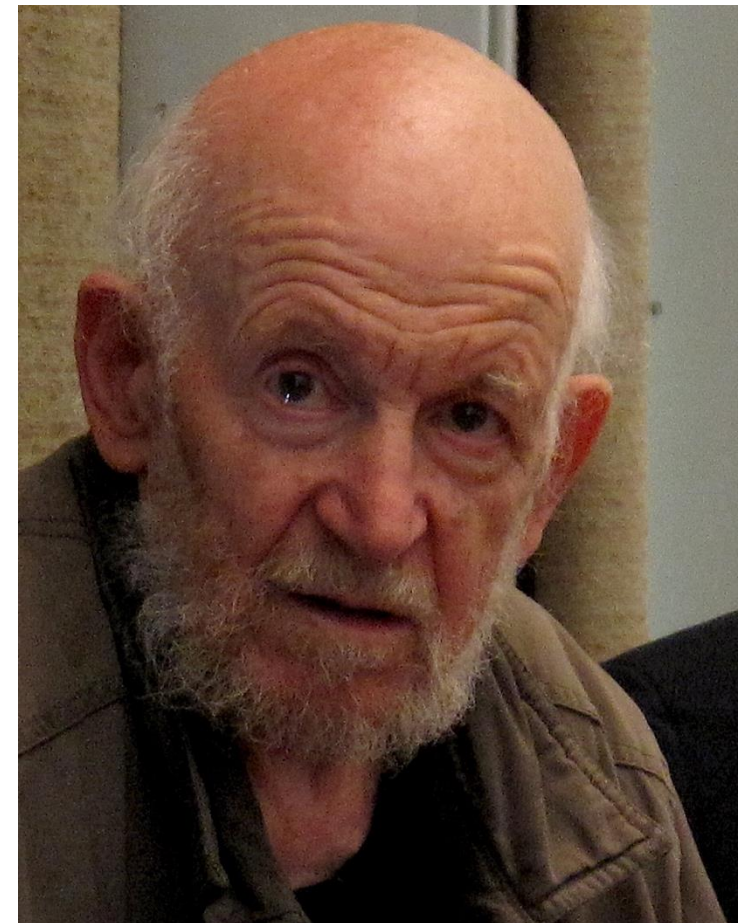
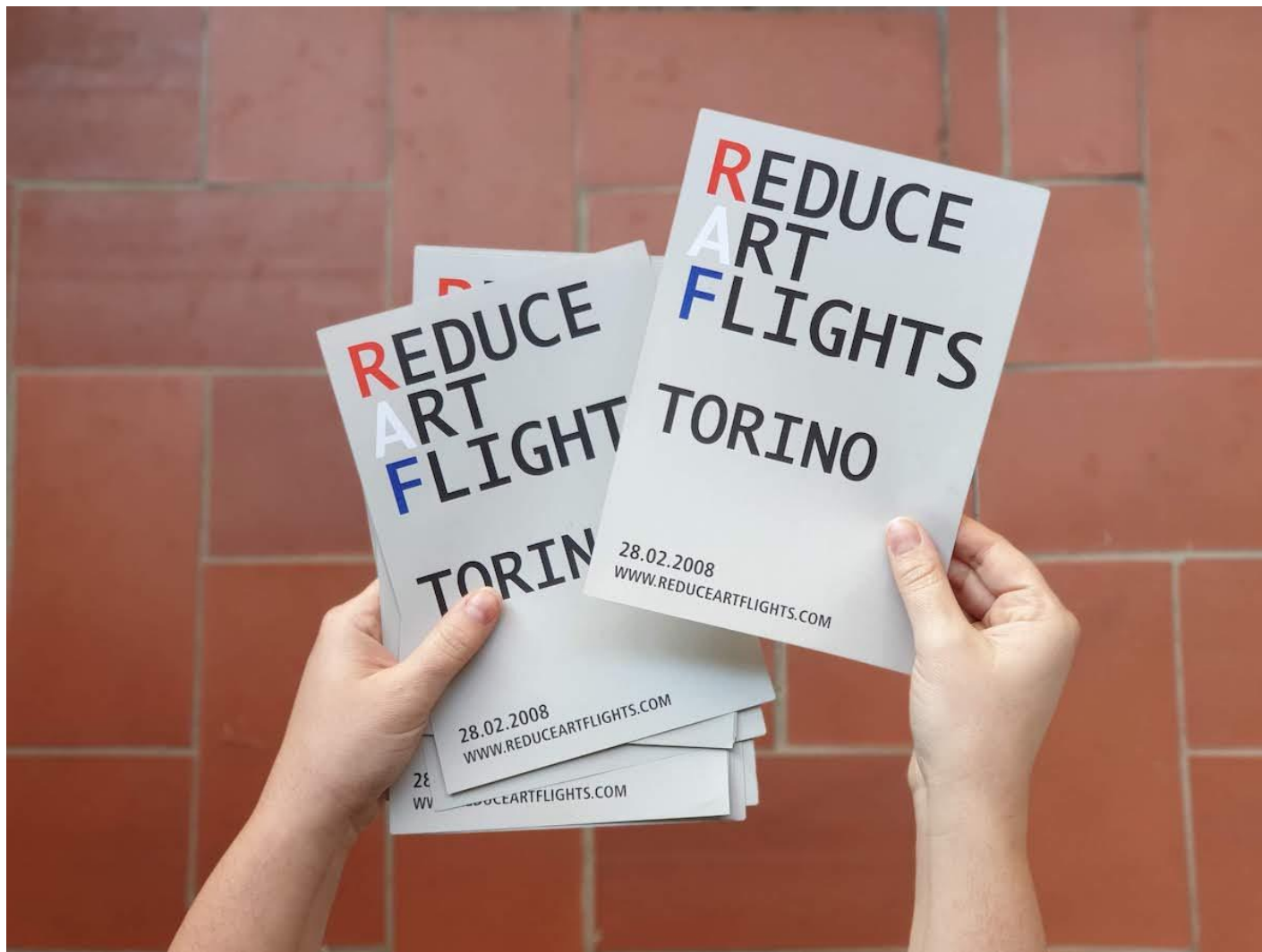
recklyce, solární panely, izolace budovy, odpady, větrná turbína, omezení letů

Reflexivní a transformační přínos kultury

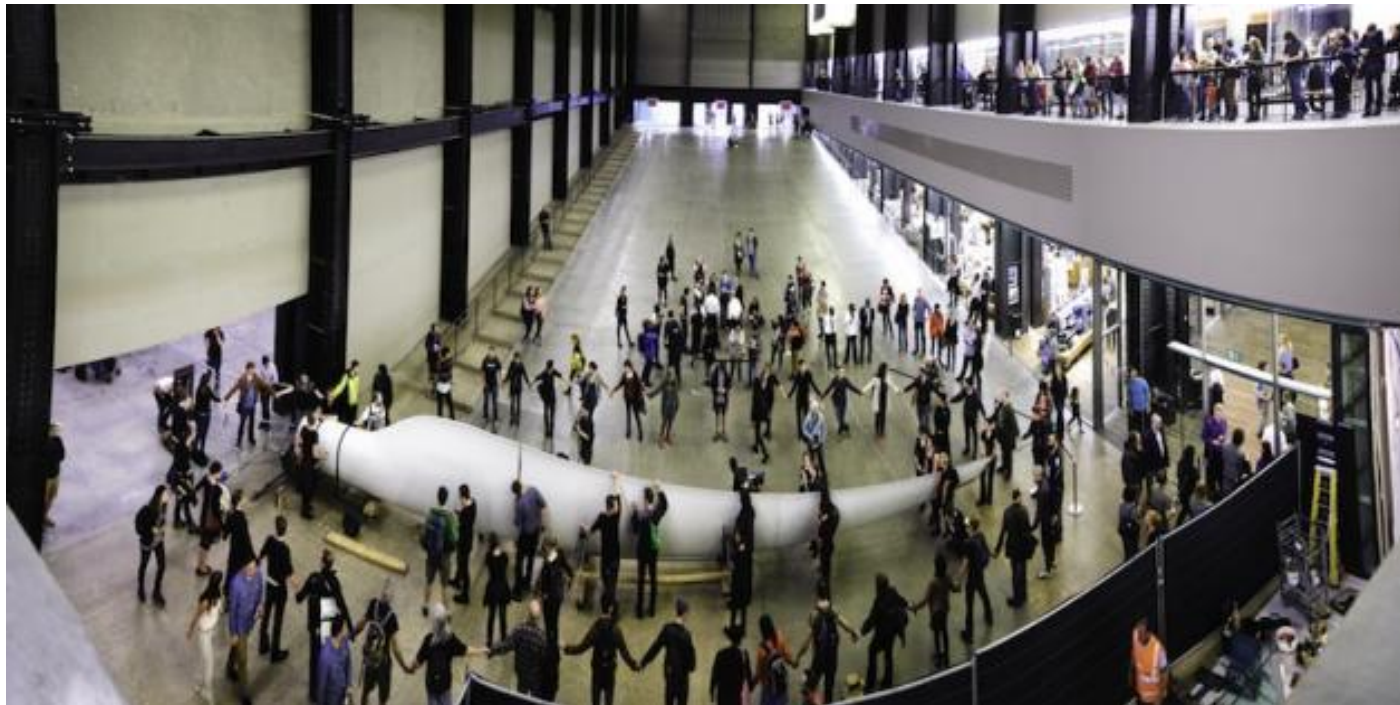
la r.O.n.c.e (Resist, Organise, Nourish, Create, Exist)

Gustav Metzger, RAF, 2007

Art not Oil, Liberate Tate...

České prostředí:

-ČR sledovala politiku okolních evropských zemí, podpisy Tokijské a Pařížské dohody
-pomalý pokles, stále velmi vysoké

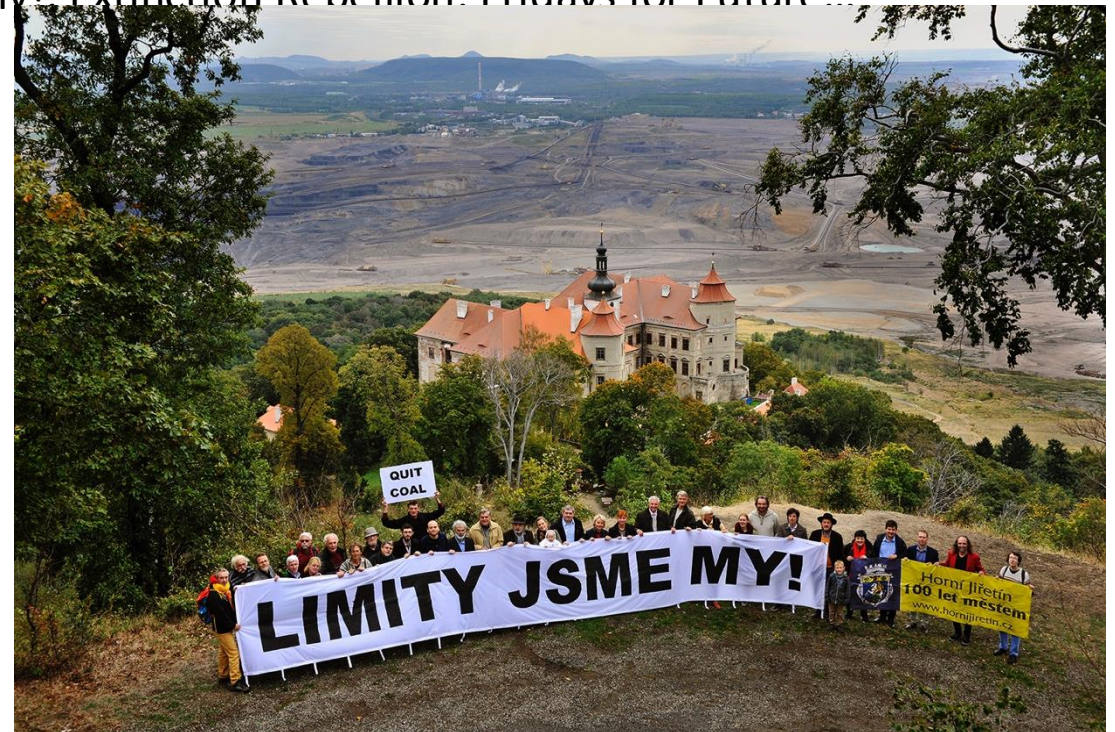
-silný klimaskepticismus V. Klause

-výraznější zájem českého environmentálního hnutí o klimatickou změnu po roce 2005

-2015 – boj o limity severočeských uhlených dolů

-formování českého klimatického hnutí – Limity jsme my!, Extinction Rebellion, Fridays for Future...

-velký nárůst 2018/19

Pavel Sterec, Fossilní my

Radim Labuda
Post-praxe

Akadémia pre vek antropocénu, 2017

Klimakemp 2018

Martin Zet, Pavel Sterc, Oto Hudec, Michal Kindernay

Ateliér bez vedoucího 2000 slov v době klimatických změn, 2018

Feministická instituce

Prohlášení pražských kulturních institucí k vyhlášení stavu klimatické nouze, 2019

Cena Jindřicha Chalupického 2019

Ekobuňka AVU, UMPRUM ve stavu klimatické nouze, 2019

Voda
hučí
po
lučínách

KAPLE V GALERII?
Patrik Hábl

Points Of Interest
Vladimír Turner

O PROJEKTU ARTBIOM

Databáze Artbiom.cz si klade za cíl na jednom místě sjednotit nejrůznější projevy umění a kultury, které se věnují tématům životního prostředí, šetrnosti a citlivosti, vztahu ke krajině a přírodě nebo klimatické změně. Jednou z hlavních motivací projektu je zvýšit povědomí o daném tématu a vytvořit platformu k setkávání současného výtvarného umění, literatury, divadla, filmu, hudby, teorie umění... [Více](#)

Václav Drozd, Privatizační umělec Pudil, 2019

Les – společenství pro
pěstování, teorii a
umění

Art re use

Vzletný racek

